



Rosa Maria Calaf. PERIODISTA I PRESIDENTA DEL CENTRE INTERNACIONAL DE PREMSA DE BARCELONA (CIPB)

«És impossible predir què passarà a la Xina»

La que va ser la més famosa corresponental de TVE ha participat en el Fòrum Internacional de Girona, organitzat pel Patronat Catalunya Món i El Punt, per analitzar el paper internacional que té la Xina i la seva transformació en una de les primeres potències econòmiques del planeta

JOSEP MARTINOY

● Vostè va fer una excel·lent cobertura informativa del terratrèmol de Sichuan. Va ser l'última informació que va fer de l'Àsia?

—«L'última cosa va ser un reportatge per a *En Portada* sobre les Filipines, precisament al llac on recentment hi ha hagut una matança de periodistes. Però com a cosa important de la Xina, a part dels Jocs Olímpics, hi va haver la cobertura del terratrèmol.»

—Ha estat corresponental a Moscou, a Viena, a Buenos Aires, a Nova York, a Roma i, en la darrera etapa, a Hong Kong i Pequín. Hi va trobar molta diferència, a l'hora de treballar a la Xina?

—«La Xina és molt complicada. Diré una obvietat, però la seva és una cultura absolutament diferent que, a part de l'idioma, et genera un problema a l'hora d'entendre la seva mentalitat. Això et complica la vida a l'hora de treballar-hi com a periodista o com a empresari. A la premsa hi tens una complicació afegida, de la qual ara ens oblidem perquè només veiem la Xina del creixement i de la ràpida modernització, que és que continua sent un país comunista. No estan gens acostumats a la crítica, no l'accepten, sobretot en aquells temes en què poden ser més sensibles: el Tibet, les minories, la dissidència—que és molt petita però que existeix—. Si tu intentes informar de tot això, t'acusen directament de ser antixinès, i llavors pots arribar a tenir problemes greus, en el sentit que et poden expulsar del país. No et diran mai que no els agrada el que dius, però t'expulsaran amb altres excuses.»

—Va tenir problemes?

—«L'any dels Jocs, que va ser l'any que vaig viure a la Xina, perquè abans vivíem a Hong Kong i allò era una altra cosa, va ser un any atípic, perquè van intentar ser una mica més oberts. Per exemple, les televisions no havíem d'anar amb una persona que t'assignaven ells i que teòricament era per facilitar-te les coses però que



Rosa Maria, Calaf a la seu d'El Punt a Girona. / JORDI SOLER

servia per controlar què feies; acompanyant que havies de pagar tu, a més. Oficialment, van dir que podies viatjar per la Xina sense permís. I això era cert, però des de Pequín t'hi deixaven anar, però les autoritats locals et posaven totes les traves del món. Era una obertura relativa i a mitges.»

—Suposo que això era extrem en els casos conflictius.

—«En el cas de la revolta del Tibet, on totes les províncies que hi fan frontera tenen un component molt important de cultura i llengua tibetana, o en el cas dels uigurs o de zones conflictives, no hi podies anar. Quan hi arribaves, sobretot les televisions, que et veuen d'una hora lluny, ràpidament t'aturaven, i acabaves a la comissaria amb un relatiu bon tracte. No sempre, perquè als professionals d'una televisió belga amb un càmera espa-

nyol els van agredir físicament. Sempre tens la sensació que t'estan controlant, perquè t'ho fan notar. Tens els correus controlats, saben més o menys què estàs fent, i si no els agrada perquè consideren que t'has passat, doncs després tens dificultats per obtenir aquelles coses que pots ser vols fer i que no els importen. Per exemple, en el tema olímpic, si demanaves permís per anar a veure la piscina i eres un periodista fitxat, doncs no te'l donaven o trigaven tres setmanes i quan et donaven l'autorització no et servia de res. Sempre era un estira-i-arronsa. Per mi el més complicat no era això, sinó el risc de posar en perill el xinès que parlava amb tu. Al cap i a la fi, és la teva feina i la fas perquè vols i perquè t'has de fer, però el problema és sempre tenir en compte que el que fas pot tenir conseqüències.»

—Li va passar?

—«En el terratrèmol de Sichuan tots van quedar molt sorpresos perquè no hi havia controls. Si haguessis passat en un any no olímpic, no s'hi hauria pogut anar. De les catàstrofes, no se'n pot informar fins que el règim no ho decideix. En el cas de Sichuan, el terratrèmol va ser a les tres de la tarda, i érem a Pequín, on es va notar. A les set de la tarda intentàvem agafar un avió pensant que no ens deixarien viatjar. I sí. No vam poder arribar a Zhengzhou perquè l'aeroport estava afectat, però sí a Chongqing, que era el lloc més proper. Vam conduir tota la nit i vam arribar a la zona afectada, a la primera escola ensorrada que vam trobar. I ens dèiem que allò realment era diferent perquè ens deixaven llibertat. Però el segon o tercer dia de ser allà, en la crònica ja vaig dir que mentre fos

una catàstrofe natural ens permetrien continuar moment-nos, però si acabava sent una catàstrofe política, ja ho veuríem. I efectivament, quan hi va haver el qüestionament de per què les escoles queien i les cases del partit, no, doncs aquí hi va haver retallades de moviment.»

—Com responia la gent davant la tragèdia?

—«Doncs et trobaves els pares davant les escoles destruïdes amb els fills a dins, desesperats i sense ser capaços de protegir-se. T'ho deien tot, com que el cap del partit és un corrupte i coses així. Tu hi poses la càmera i què passa?, et queden el pare i la mare desesperats, però informativament quedes bé. Però després tu te'n vas i ells es queden. El que va començar a passar és que hi van posar policia de país que controlava qui parlava amb qui. Anant a les cases a intimidar, van detenir i fa dos mesos van condemnar una persona que va ser la portaveu de tot això a cinc anys de presó. Això ho has de tenir sempre al cap...»

—Que pots fer molt de mal...

—«Que pots fer molt de mal. Moltes vegades t'has de frenar de fer coses perquè aquestes persones no puguin ser identificades.»

—A banda de les informacions positives de creixement econòmic, hi ha hagut dos casos polèmics que han generat molta informació, el Tibet i els uigurs. Ho van permetre o se'ls va escapar de les mans?

—«Se'ls va escapar de les mans, absolutament. Però pensa que dins de la Xina la majoria dels xinesos no es van assabentar del que havia passat. O se'n van assabentar de la versió oficial. Quan la premsa internacional important posava en qüestió tot això, van tenir problemes seriosos. I van aprofitar que ara es treballa molt ràpidament i sense fer totes les comprovacions periodístiques per agafar errors i ensenyar-los als xinesos, per dir-los: mireu com la premsa estrangera manipula, tergiversa i va en contra de la Xina, perquè Occident té enveja del

progrés del país.»

—És veritat que hi ha un control d'internet tan estricte?

—«Hi ha un control d'internet extraordinari. És cert que hi ha 300 milions d'internautes, però ells tenen el propi internet ajudats per les grans empreses occidentals del sector. Però cada vegada és més difícil controlar-ho tot.»

—A la Xina hi ha consciència dels greus problemes ambientals?

—«Se n'adonen perfectament, que fan malbé el país. Hi ha un 40% de la població que no té aigua potable. Tenen raó quan diuen que quan Occident ha fet el seu creixement no ens hem preocupat del medi ambient, i que, ara que ja estem bé, ara ens en comencem a preocupar. I que volem frenar el seu creixement en el moment que ells volem condicionar. És cert que un xinès contamina menys que un nord-americà o un europeu, però també és cert que el medi ambient s'està deteriorant moltíssim, i poden tenir tota la raó, però alguna cosa han de fer. El planeta no ho pot assumir.»

—Com s'imagina la Xina del futur?

—«La Xina cada vegada tindrà més pes geopolític, reforçada pel seu poder econòmic. Això va a més, però predir res del que passarà és pràcticament impossible. Hi ha dos corrents sobre què pot passar. Uns pensen que, efectivament, aquest creixement econòmic continuarà més o menys estable, i que, per tant, la Xina de mica en mica s'anirà occidentalitzant, amb el que això significa de demanda de més llibertats. Que tot anirà molt bé... Em sembla molt optimista. L'altre corrent pensa que, a banda de les moltes tensions internes, com s'està veient, la creixent expansió xinesa per l'Àfrica o l'Amèrica Llatina començarà a provocar problemes; hi porten gent i en treuen primeres matèries, però aquests països se'n comencen a ressentir, d'aquesta nova colonització. Ja veurem si és tan pacífica i tan estúpida com ha estat fins ara. Això només ho pot dir el temps.»